

27 . Grădiștea De Munte | Comuna: Orăștioara De Sus | Județ: Hunedoara | Punct: Sarmizegetusa Regia | Anul: 2021

Anul: 2021**Cod RAN:** 90397.01**Perioade:** Antichitate**Epoci:** Antichitate**Tipuri sit:** locuire civilă**Autori:** Răzvan Mateescu, Gelu Florea, Liliana Mateescu-Suciu, Cătălin Cristescu, Cristina Bodó, Daniel Cioată, Gabriela Gheorghiu, Luca Paul Pupeză, Nica Ciubotaru, Ștefan Vasilache**Instituții:** Universitatea "Babeș - Bolyai", Cluj-Napoca, Universitatea "Babeș - Bolyai", Cluj-Napoca, Universitatea "Babeș - Bolyai", Cluj-Napoca, Muzeul Civilizației Dacice și Romane, Deva, Muzeul Civilizației Dacice și Romane, Deva, Muzeul Județean Mureș, Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei, Cluj-Napoca, Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei, Cluj-Napoca, Universitatea "Babeș - Bolyai", Cluj-Napoca, Universitatea "Babeș - Bolyai", Cluj-Napoca**Nr. autorizație:** 106**Data autorizației:** 2021-06-17

Raportul de cercetare de la Grădiștea de Munte com. Orăștioara de Sus, jud. Hunedoara. Sarmizegetusa Regia

Raport

În ultimii ani, cercetarea arheologică sistematică de la Grădiștea de Munte – Sarmizegetusa Regia s-a desfășurat în zona centrală a așezării, pe traseul drumului pavat și pe terasa a IX-a. În campania din anul trecut au fost trasate trei suprafețe, două dintre ele deschise pentru documentarea unor segmente ale căii de acces dintre fortificație și sanctuar, a treia pe terasa menționată, pentru a identifica noi elemente ale edificiului de tipul aliniamentelor descoperit recent și un tronson al „zidului D” (zidul de susținere a terasei). Suprafața denumită convențional SP I / 2021 (7 m x 4,5 m) a fost amplasată la sud de SP II / 2019, cu un martor de 0,5 m între ele. După îndepărtarea stratului vegetal au fost vizibile pe toată suprafața urmele săpăturilor de la jumătatea secolului trecut și ale intervențiilor multiple din anul 1980, ele afectând inclusiv o parte dintre elementele drumului pavat (Pl. I / 1). Dalele de calcar au apărut la o adâncime de 0,4 – 0,6 m față de nivelul actual de călcare. Similar altor segmente ale drumului cercetate în campaniile precedente, și aici dalajul s-a păstrat doar parțial (semnificativ, nici un rând de dale nu este complet). Bordura de pe latura vestică este alcătuită din blocuri de calcar, dispuse pe două asize, cu precizarea că unele dintre blocurile asizei superioare au fost dislocate de căderea, acum câteva decenii, a unui arbore secular. Este de notat că latura estică prezintă aceeași particularitate consemnată în contextul cercetării din anul 2019: blocurile din structura bordurii sunt înlocuite cu lespezi de calcar, de mari dimensiuni, așezate în cant (Pl. I / 2). Suprafața numită SP III / 2021 a fost trasată în exteriorul porții de est, la cca. 8 m distanță, a avut o lungime de 8,5 m și o lățime de 5,5 m (Pl. II / 1). Obiectivul major al cercetării de aici a constat în obținerea unor informații legate de planimetria și structura drumului într-o zonă particulară din multe puncte de vedere (apropierea de poarta din prima fază a fortificației, locul uneia dintre cele mai mari excavații de la începutul secolului al XIX-lea și, totodată, al unora dintre cele mai intruzive activități de amenajare a terenului în cadrul proiectului din 1980 – Pl. II / 2). În pofida numeroaselor intervenții care au afectat substanțial drumul pe acest segment, cercetarea a furnizat o serie de informații importante. Astfel, a fost documentată dispunerea blocurilor de calcar din structura bordurii vestice pe o linie ușor curbată, edificatoare pentru traseul căii de acces în proximitatea porții. Bordura respectivă s-a păstrat pe o singură asiză, o parte dintre blocurile rândului superior fiind descoperite pe dalele de calcar (cel mai probabil ele au fost dislocate din poziția antică în anul 1980, când a fost realizat drenajul identificat acum pe toată latura vestică). Majoritatea dalelor de calcar din partea mediană au fost afectate de săpătura (săpăturile) din perioada modernă, în situ fiind aflate doar piesele laterale, nici ele în întregime (Pl. III / 2). În campaniile recente, în care a fost reluată cercetarea unor segmente ale drumului pavat, s-a subliniat că există unele indicii arheologice cu privire la

trecerea lui printr-o fază de distrugere, urmată de una de refacere (parțială). În suprafața SP III, pe latura estică, au fost observate particularități constructive care confirmă un asemenea scenariu (Pl. III / 1). La o distanță de 0,5 m și cu 0,2 – 0,3 m mai sus față de bordura estică au apărut opt elemente de calcar dispuse aproape coliniar. Potrivit dimensiunilor lor, cele mai multe par a fi fragmente de dale așezate în cant (lățimea lor, de cca. 0,45 – 0,55 m, și grosimea de 0,16 – 0,17 m corespunde dalelor). Este de menționat că între cele două „borduri” au fost descoperite trei blocuri de calcar, de dimensiuni mai mari decât cele din structura bordurii; ele ar putea aparține unei structuri de piatră necunoscute până în prezent și care, prin poziționare, se anunță a fi una relevantă pentru înțelegerea configurației drumului în antichitatea dacică (în campania viitoare se intenționează continuarea și extinderea săpăturii în acest loc). Între piesele arhitecturale aflate aici se numără un tambur de andezit de la coloanele templului de pe terasa a X-a (Pl. III / 2). Cel mai probabil el a ajuns în poziția actuală în urma dislocării din structura zidului (este cunoscut că asemenea tamburi au fost utilizați la refacerea zidului la începutul secolului al II-lea p. Chr.) în cursul excavațiilor și lucrărilor din secolul al XIX-lea, respectiv 1980. El are înălțimea de 0,99 – 1 m, iar la bază prezintă un orificiu de formă patrulateră (latura 3,7 – 4 cm și o adâncime de 6,4) destinat piesei metalice care asigura fixarea tamburilor în ansamblul coloanei (este primul tambur de la Sarmizegetusa Regia pentru care a fost observat acest tip de orificiu). În marginea estică a terasei a IX-a a fost deschisă suprafața SP II / 2021, cu o lungime de 11 m și o lățime de 7 m (Pl. IV / 1, 2). Prin dispunerea ei se dorește identificarea unui segment nou al zidului de susținere a terasei, documentarea laturii estice a edificiului de tipul aliniamentelor și, totodată, a lucrărilor de amenajare și extindere a terasei în diferite faze. În perimetrul său au fost incluse săpături anterioare, în care cercetarea nu fusese finalizată (secțiunea A, cu extinderea patrulateră din extremitatea estică, din anul 1950, un sondaj realizat de H. Daicoviciu și suprafața SP VII / 2017). În jumătatea vestică a fost documentat pavajul din bucăți de micașist descoperit și în anii anteriori pe mari porțiuni ale terasei (el aparține edificiului de tipul aliniamentelor). La o adâncime de 0,5 – 0,6 m față de nivelul actual de călcare, în partea nord - estică a suprafeței, a apărut stratul consistent de arsură, cu resturile incendiate ale unei construcții dintr-o primă fază, ale cărei caracteristici au fost consemnate în cursul săpăturilor anterioare. Cercetarea curentă s-a oprit pe nivelul stratului de pământ argilos cu sfărâmatură de micașist, aflat sub cel de arsură, urmând a fi continuată în anul 2022. Toate artefactele descoperite (fragmente ceramice și de sticlă, obiecte din fier, bronz și piatră) au intrat în patrimoniul Muzeului Civilizației Dacice și Romane.

Informații suplimentare online

[Raportul 6657 din cronica.cimec.ro](https://cronica.cimec.ro)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](#)
